

Zarządzenie Nr 5/2017
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach
z dnia 15 lutego 2017 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Żubrowisko”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na rok zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Żubrowisko”, zwanego dalej „rezerwatem”, położonego w gminie Pszczyzna, w powiecie pszczyńskim.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w §1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które określa załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) wskazanie obszarów objętych ochroną czynną.

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 16 lutego 2017 roku.



Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Katowicach
Bernarda Błaszczyk

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1936, z 2016 r. poz. 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60 i 132

Załączniki do zarządzenia Nr 5/2017 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 15 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Żubrowisko”.

Załącznik Nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

| Lp. | Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. | Ocena zagrożeń | Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych i ich skutków. |
|------------------------|---|-----------------|--|
| Zagrożenia Potencjalne | | | |
| 1. | Ograniczenie bazy nasiennej poprzez spadek jakości pozyskiwanych nasion. | Średnio istotne | Zbiór nasion z wytypowanych drzew stojących. |
| Zagrożenia Istniejące | | | |
| 2. | Ograniczenie możliwości wykonywania zadań związanych z czynną ochroną rezerwatu, spowodowane zagrożeniem bezpieczeństwa na drogach leśnych. | Istotne | Utrzymanie drożności i zapewnienie bezpieczeństwa na drogach leśnych: <ul style="list-style-type: none"> - usuwanie złomów, wywrotów, drzew zawieszonych i fragmentów konarów; - bieżąca konserwacja i wymiana oznakowania dróg; - bieżące podkrzesywanie suchych konarów w alejach dębowych. |
| 3. | Zły stan zdrowotny i słaba kondycja populacji żubrów. | Istotne | <ol style="list-style-type: none"> 1. Dokarmianie żubrów. 2. Doraźne, weterynaryjne zabiegi lecznicze. 3. Utrzymanie właściwych warunków sanitarnych w rejonie zagród hodowlanych (paśników), w tym usuwanie/wymiana wierzchniej warstwy gleby i wapnowanie. 4. Utrzymanie zadrzewień. |
| 4. | Zagrożenie trwałości, stabilności i biologicznej odporności drzewostanu spowodowane niewłaściwym składem gatunkowym w stosunku do siedliska. | Istotne | Przebudowa drzewostanów: <ul style="list-style-type: none"> - melioracje agrotechniczne; - cięcia rębne; - pielęgnacja upraw i młodników; - pielęgnacja drzewostanów przedrębnych; - wprowadzanie odnowień. |
| 5. | Wzrost konkurencji pokarmowej i ograniczenie przestrzeni życiowej dla żubrów, w tym poprzez buchtowanie łąk i pastwisk przez dziki, a także zagrożenia epizootycznego w wyniku koncentracji i wysokiego stanu zwierzyny płowej i czarnej. | Istotne | <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonywanie odstrzału redukcyjnego zwierzyny płowej i czarnej. 2. Prowadzenie profilaktyki weterynaryjnej. 3. Utrzymanie paśników dla zwierzyny płowej i czarnej. 4. Utrzymanie poletek ogryzowo-zgryzowych. 5. Założenie i utrzymywanie pasów zaporowych dla dzików. |
| 6. | Ograniczenie bazy żerowej dla żubrów w wyniku naturalnej sukcesji na terenach przeznaczonych na pastwiska bądź łąki | Średnio istotne | Prowadzenie gospodarki łąkarskiej – wypas, koszenie, podsiewy indywidualne, nawożenie mineralne, rekultywacja (bronowanie, podsiewy, wałowanie) łąk buchtowanych przez dziki. |

| Lp. | Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. | Ocena zagrożeń | Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych i ich skutków. |
|-----|--|-----------------|--|
| | kośne lub kośno-pastwiskowe. | | |
| 7. | Zagrożenie trwałości wprowadzonych odnowień w wyniku powstawania szkód od zwierzyny czarnej i płowej oraz wymakania sadzonek. | Istotne | 2. Konserwacja istniejących grodzień upraw. 3. Lokalna regulacja stosunków wodnych. |
| 8. | Zagrożenie trwałości i stabilności drzewostanu w wyniku: | Istotne | 1. Monitorowanie stanu populacji ksylo i kambiofagów. 2. Wykładanie pułapek standardowych i feromonowych. 3. Prowadzenie cięć pielęgnacyjnych i sanitarnych. |
| | a) gradacji szkodników wtórnych; | | |
| | b) gradacji szkodników pierwotnych. | Średnio istotne | Monitorowanie zagrożenia ze strony foliofagów. |
| 9. | Pogorszenie właściwego stanu ochrony stada – struktury płciowej i genetycznej w wyniku braku możliwości prowadzenia gospodarki hodowlanej. | Istotne | 1. Bieżące remonty, modernizacje i konserwacje obiektów oraz urządzeń hodowlanych. 2. Bieżące remonty i konserwacja ogrodzenia rezerwatu. |
| 10. | Zanik osi widokowych w rezerwacie jako historycznych założeń krajobrazowych. | Średnio istotne | Utrzymanie nasadzeń w alejach dębowych. |
| 11. | Ograniczenie możliwości dydaktycznego wykorzystania rezerwatu. | Istotne | Modernizacja ścieżki edukacyjnej. |

Załącznik Nr 2

1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

| Lp. | Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego | Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obwód Pszczyna [oddz./pododdz.] | Rozmiar zadania ochronnego |
|-----|---|--|---|
| 1. | Pielęgnacja upraw. | 72g, 77b | 3,93 ha |
| 2. | Wprowadzanie odnowień drzewostanu (z wykorzystaniem odnowień naturalnych), w tym poprawki i uzupełnienia | 67b | 1,46 ha |
| | | Cały teren rezerwatu - powierzchnie upraw i młodników. | W zależności od potrzeb. |
| 3. | Konserwacja grodzień upraw. | 50g, h, 52d, f, 55h, 56j, 62a, 65d, 66d, j, k, n, o, p, 67b, 68f, 69f, 70f, g, 71n, 72g, 75h, 76a, 77a, b, 78k | W zależności od potrzeb. |
| 4. | Pielęgnacja młodników: – czyszczenia wczesne – czyszczenia późne | 50g, h, 65d, 69f, 70f, 71n | 13,33 ha |
| | | 62a, 67b, d, 70f | 10,50 ha |
| 5. | Monitorowanie i zwalczanie szkodników wtórnych – wykładanie pułapek feromonowych. | Cały teren rezerwatu. | W zależności od potrzeb. |
| 6. | Prognozyka pojawu owadów liściożernych: 1. Brudnica mniszka 2. Osnuja gwiazdzista i czerwonołowa | 67c | 1 próba |
| | | Cały teren rezerwatu. | 17 powierzchni stałych, w zależności od potrzeb powierzchnie dodatkowe wg Instrukcji Ochrony Lasu. |
| 7. | Pielęgnacja drzewostanów przedrębnych – trzebieże wczesne trzebieże późne | 60f, 68a, 73l, 78j | 7,03 ha |
| | | 52c, 53b, i, j, 54a, d, 57i, j | 28,74 ha Dopuszcza się usunięcie z terenu rezerwatu w wyniku cięcia do 95% masy drewna przewidzianej do pozyskania (z wyłączeniem przestojów). Masa pozostawiana winna mieć formę dłużycy. |
| 8. | Przebudowa drzewostanów – melioracje agrotechniczne. | 51c, 55i | 6,27 ha |
| 9. | Przebudowa drzewostanów poprzez cięcia rębne – rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona. | 51c, 55i | 6,27 ha |

| Lp. | Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego | Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obwód Pszczyna [oddz./pododdz.]* | Rozmiar zadania ochronnego |
|-----|--|--|---|
| 10. | Cięcia sanitarne. | Cały teren rezerwatu. | W zależności od potrzeb, dopuszcza się usunięcie z terenu rezerwatu w wyniku cięć do 95% masy drewna koniecznej do usunięcia (z wyłączeniem przestojów). Masa pozostawiana w wyniku prac, winna mieć formę dłużycy. Sosna stanowi ok. 75% udziału w składzie gatunkowym rezerwatu, a dominujący typ siedliskowy lasu to LMw (80%). |
| 11. | Zbiór nasion sosny pospolitej z wytypowanych drzew stojących. | 79b | W zależności od stopnia urodzaju nasion. 1 drzewo mateczne |
| 12. | Udrożnienia istniejących przepustów i rowów. | Cały teren rezerwatu. | W zależności od potrzeb. |
| 13. | Utrzymanie drożności, i bezpieczeństwa na drogach leśnych: – bieżąca konserwacja dróg, – usuwanie złomów, wywrotów, drzew zawieszonych i fragmentów konarów; – bieżące podkrzesywanie suchych konarów w alejach dębowych. | 51 ~d, 52 ~c, 53 ~c, 54 ~b, 55 ~c, 60 ~c, 61 ~a, 62 ~a, 63 ~a, 64 ~a, 65 ~a, 66 ~a, 67 ~a, 68 ~a, 69 ~a, 70 ~a, 71 ~a, 72 ~a, 73 ~a, 74 ~a, 75 ~a, 76 ~a, 77 ~a, 78 ~a, 79 ~b, 80 ~a, 78i, 1 | W zależności od potrzeb, z pozostawieniem do naturalnego rozkładu całej masy drewna na gruncie, poza pasem drogi. |
| 14. | Utrzymanie nasadzeń dębów szypułkowych w historycznych alejach dębowych, tworzących osie widokowe. | Wzdłuż dróg: „Żubrowej”, „Jarzębinowej”, „Dębowej”, „Pijackiej”. | 60 szt. |
| 15. | Prowadzenie gospodarki łąkarskiej – utrzymanie właściwego stanu runi. | 63c, d, 64b, 74a, b, c, 75a, g, 78d, 79c, g | 31,03 ha Dopuszcza się wykonywanie prac związanych z nawożeniem, wapnowaniem, bronowaniem, wałowaniem, karczowaniem pni, podsiewami, koszeniem użytkowym i pielęgnacyjnym. Potrzeby nawożeniowe – zgodnie z zaleceniami z analiz glebowych wykonanych w 2015 r. |

2. Opis sposobów ochrony czynnej gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

| Lp. | Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego | Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór Obręb Pszczyna [oddz./pododdz.]* | Rozmiar zadania ochronnego |
|-----|--|---|--|
| 1. | Bieżące remonty i konserwacje obiektów, grodzień oraz urządzeń hodowlanych, w tym modernizacja odłowni. | 64b, 74b, c, 75a, g, c, 79a, b, c, g, h | W zależności od potrzeb. |
| 2. | Bieżące remonty i konserwacja ogrodzenia rezerwatu. | Cały teren rezerwatu. | W zależności od potrzeb. |
| 3. | Dokarmianie żubrów. | 64b, 74b, c, 79b, c | W zależności od potrzeb. |
| 4. | Utrzymanie wprowadzonej w 2016 r. osłony przeciwwietrznej dla żubrów – zadrzewień w formie żywopłotu, w tym pielęgnacja gleby. | 64b (wzdłuż metalowych płotów zagród centralnych) | 1,00 ha |
| 5. | Utrzymanie wprowadzonych w 2016 r. poletek ogryzowo-zgryzowych, w tym pielęgnacja gleby. | 74c, 75a, c, d | 3,00 ha |
| 6. | Prowadzenie profilaktyki weterynaryjnej, w tym doraźne zabiegi lecznicze. | Cały teren rezerwatu. | W zależności od potrzeb. |
| 7. | Wykonywanie odstrzału redukcyjnego zwierzyny płowej i czarnej. | Cały teren rezerwatu z wyłączeniem części centralnej: 64b, 74b, 75a, b | <ol style="list-style-type: none"> 1. Jeleń szlachetny: <ul style="list-style-type: none"> - łanie 5 szt., - cieleta 2 szt., - byki 2 szt. 2. Daniel: <ul style="list-style-type: none"> - łanie 4 szt., - byki 1 szt., - cieleta 3 szt. 3. Dzik: <ul style="list-style-type: none"> - warchlaki 4 szt., - przelatki 3 szt., - pozostałe 2 szt. |
| 8. | Utrzymanie paśników dla zwierzyny. | 51c, 55i/g | Konserwacja – w zależności od potrzeb. |
| 9. | Założenie i utrzymywanie pasów zaporowych dla dzików. | 63a | 300 mb. |
| 10. | Modernizacja ścieżki edukacyjnej wraz z jej przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych. | 79a, b, i, 80a | W zależności od potrzeb, na długości trasy 1240 mb. Szczegółowy zakres prac wymaga uzgodnienia z Regionalnym Konserwatorem Przyrody w Katowicach. |

* Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Kobiór na lata 01.01.2013 r. - 31.12.2022 r.

